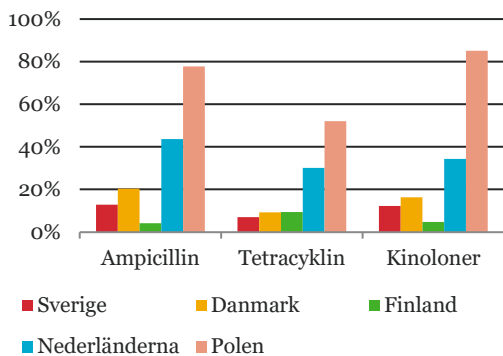

Foto: Bengt Ekberg, SVA

Resistens mot antibiotika hos bakterier från svenska tamhöns

Tamhönsproduktion omfattar värphöns och slaktkycklingar. Hälsan i kommersiella besättningar är bättre i Sverige än i många andra länder. Genom god hygien och smittskyddsåtgärder kan man hindra att fåglarna infekteras av många smittämnen.

Figur. Resistens hos *E. coli* från friska slaktkycklingar i olika länder, 2020.

Antibiotikaanvändning

Behandling av slaktkycklingar eller värphöns i kommersiell produktion i Sverige är mycket sällan aktuell. Vanligtvis är andelen behandlade flockar väl under en procent av totalantalet uppfödda flockar. Med en så låg andel behandlingar så kan enskilda år avvika. Vanligen används penicillin. Den låga användningen avspeglas i ett relativt gott resistensläge hos *Escherichia coli* från friska slaktkycklingar (figur).

När det behövs ges antibiotika till hela flocken via foder eller vatten. Sjukdomar där behandling med antibiotika kan behövas är till exempel botulism och hjärtsäcksinflammation.

I Sverige ges koccidiostatika till slaktkycklingar för att förebygga parasitsjukdomen koccidiosis. De medel som då används har även en viss förebyggande effekt på sjukdomen nekrotiserande enterit som förknippas med *Clostridium perfringens*.

Foto: Bengt Ekberg, SVA

VRE

VRE¹ i form av *Enterococcus faecium* med resistensgenen *vanA* finns bland svenska slaktkycklingar. Förekomsten har dock minskat markant de senaste åren. Inom humansjukvården är VRE ett problem. Men det finns inget som talar för att VRE hos svenska slaktkycklingar nämnvärt påverkat läget i svensk humansjukvård.

MRSA

MRSA² har inte påvisats hos tamhöns i Sverige. Det är angeläget att motverka att smittan förs in till svenska uppfödningar. Inom kommersiell kyckling- och äggproduktion tillämpas redan smittskyddsrutiner som är striktare än för andra djurslag. Handsprit före kontakt med djuren är ett bra sätt att motverka indirekt spridning från andra djur eller direkt från människa.

Fynd hos djur av MRSA ska anmälas till aktuell länsstyrelse och Jordbruksverket (SJVFS 2021:10, saknr K12).

ESBL

Sedan 2010 har det varit känt att ESBL³-bildande *E. coli* finns hos svenska slaktkycklingar och 2012 påvisades för första gången sådana bakterier från svenska värphöns. Det är bara en liten andel av de *E. coli* som djuren bär i tarmen som är resistent men andelen djur som bär på dem är hög (tabell). Antibiotika används ytterst sällan till tamhöns i Sverige och cefalosporiner används inte alls. Förekomsten beror alltså inte på att djuren fått antibiotika. Olika undersökningar har visat att ESBL-bildande bakterier förts in till Sverige med avelsdjur. Förekomsten av sådana bakterier bland de införda avelsdjuren har dock minskat markant under senare år. Därmed har nu även förekomsten hos slaktkycklingar minskat påtagligt.

Epidemiologin för ESBL-bildande bakterier är komplex och det finns många spridningsvägar. Problemen måste därför ses i ett helhetsperspektiv och mer kunskap behövs. Men de varianter av ESBL-bildande bakterier som finns hos människor är oftast andra varianter än de hos tamhöns.

Tabell. Förekomst (procent) av ESBL-produktion bland slumpmässigt utvalda *E. coli* från slaktkycklingar (data från 2020) och värphöns (2012) samt andel prov där sådana bakterier isolerats med känslig metod (2021 för slaktkyckling och 2012 för värphöns).

Odlingsmetod	Kyckling	Värphöns
Slumpmässig <i>E. coli</i>	0	2
Känslig metod	1	13

¹ Vankomycinresistenta enterokocker

² Meticillinresistent *Staphylococcus aureus*

³ Extended spectrum betalactamase – betalaktamas med utvidgad effekt

Källor: Swedres-Svarm 2021, Folkhälsomyndigheten & SVA och The European Union Summary Report on antimicrobial resistance in zoonotic and indicator bacteria from humans, animals and food in 2019/2020, ECDC & EFSA. Nilsson *et al.* 2020, Acta Vet Scand. Svensk Fågel AB, Rapport från Djurhälsokontrollprogram 2021.